

UNIwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
SERIA FILOLOGIA POLSKA NR 133

JACEK NOWAKOWSKI

W stronę raju

O literackiej i filmowej twórczości
Lecha Majewskiego

WYDAWNICTWO
NAUKOWE

POZNAŃ 2012

SPIS TREŚCI

Wstęp	7
Rozdział I	
JUWENILIA	15
Rozdział II	
KULTURA POPULARNA	29
1. Ikony popkultury w peerelowskiej przestrzeni Śląska: poezja oraz wczesna proza i film	29
2. Topografia popkultury	52
2.1. Dwie twarze karnawału – <i>Więzień Rio</i>	52
3. W kręgu powieści gotyckiej i okultystycznej – <i>Hipnotyzer</i>	61
4. Quasi-komiks metafizyczny – <i>Autobus na Golgotę</i>	72
Rozdział III	
INICJACJA	80
1. Górnośląska odyseja – <i>Kasztanaja</i>	83
1.1. Górny Śląsk w amerykańskiej Pensylwanii – <i>Lot Świerkowej Gęsi</i>	91
2. Ścieżka tarota – <i>Rycerz</i>	93
2.1. Koncepcja plastyczna utworu	94
2.2. Hermetyzm <i>Rycerza</i>	98
3. Zwierzęca epifania – <i>Pokój saren</i>	104
3.1. W cieniu Brunona Schulza	107
3.2. Cztery pory roku	109
3.3. <i>Pittura metafisica</i>	114
Rozdział IV	
BIOGRAFIE I PORTRETY	116
1. <i>WOJA CZEK</i> : poetyckość i duchowa autobiografia	116
1.1. Warstwa kolorystyczna i scenograficzna <i>WOJA CZKA</i>	119
1.2. Miejsce postaci w przestrzeni filmowej <i>WOJA CZKA</i>	121
1.3. Jak brzmi <i>WOJA CZEK</i> ?	122

1.4. Semantyka tytułu: autobiografizm i autotematyzm <i>WOJA CZKA</i>	128
1.5. Wizja Śląska	131
2. <i>Angelus</i> – prawdziwy portret grupowy w sztucznych dekoracjach	133
2.1. Śląskie prawdy i zmyślenia	136
2.2. Malarstwo jako sposób na świat i filmowe sposoby na malarstwo	141
2.3. Metafizyka w <i>Angelusie</i>	148
3. Górnośląska przestrzeń Lecha Majewskiego a twórczość Kazimierza Kutza	152
4. Nie tylko u Kutza i Majewskiego	159
5. <i>Basquiat. Nowojorska opowieść filmowa</i> , czyli literacki portret malarza w za- stępstwie filmowego	162
5.1. We władzy stereotypu kulturowego, czyli o buncie bez powodu	163
5.2. Literatura, która chce być filmem	170
5.3. Gra fikcji i faktów, czyli o trudnościach z biografią	172
Rozdział V	
PRZYPowieści i APOKRYFY	175
1. Przypowieść katastroficzna – <i>Szczury Manhattanu</i>	175
1.1. Konstrukcja postaci	175
1.2. Szczur – zwierzę symboliczne	179
2. Filmowy apokryf – <i>Ewangelia według Harry’ego</i>	183
3. Izaak i Abraham, Bóg i Syn – <i>Szklane usta</i>	193
3.1. Parabola Chrystusowa: pięć scen z udziałem ojca i syna	195
Rozdział VI	
INTERMEDIALNA SYNTEZA SZTUK (Od raju jako tematu do metafory interme- dialnej syntezy sztuk)	199
1. W poszukiwaniu raju – <i>Metafizyka i Ogród rozkoszy ziemskich</i>	199
2. Kalwaria raz jeszcze – <i>Młyn i krzyż</i>	218
3. Kino w galerii / muzeum. Wokół wideoartów <i>DiVinities</i> (i nie tylko)	230
Podsumowanie	238
1. Raj nie(odnaleziony)	238
2. Malarstwo w literaturze zapisane. Inspiracje biografią i postawą twórczą	246
3. Sztuka filmowa jako źródło inspiracji	254
Wykaz dzieł Lecha Majewskiego	262
Bibliografia	269
Indeks	277
Towards paradise. On the literary and film works of Lech Majewski (S u m m a r y) .	284